

451241

ORSZÁG VILÁG

GELLER ÖDÖN

társadalmi, művészeti és irodalmi

BCU Cluj / Central Library Cluj

szociális riportlapja

1939. IX. 15. XXVIII. évf. 18. sz.

(Bejegyzve: Trib. Arad, Secția III-a
Con. Dos. Nr. Pres. 8./1938/2.)

SCHUTZ
POSZTÓ
NAGYÁRUHÁZA

AZ ORSZÁG-VILÁG

a legkitünőbb és legtökéletesebb tudósítói szolgálattal rendelkezik. A bel- és külföldi eseményeket, eredeti cikkek keretében, a legmegbízhatóbban tárja az olvasó elé.

Az ORSZÁG-VILÁG

kéthetenként összefoglaló képet ad olyan aktualitásokról — könnyen és tárgyilagosan — amelyekkel a napilapok nem foglalkoznak.

Az ORSZÁG-VILÁG

az igazi demokráciáért küzd és minden sorában a reakció ellen harcol, a népek békéjéért, megértéséért és belső nyugalomért.

Az ORSZÁG-VILÁG

a legjobb újságírógárdát csoportosítja maga köré. Munkatársai között Ardeal jelesei foglalnak helyet, akik nyugati szellemet jelentenek a sajtó életében.

Az ORSZÁG-VILÁG

művészeti rovatai a modern ember széles látóköréhez simulnak és minden tekintetben felvilágosodottságot jelentenek.

Az ORSZÁG-VILÁG

társadalmi akcióiban és közleményeiben felkarolja a kisemberek ügyét, istáplja az elhagyatottakat, a nyilvánosság elé viszi a becsületes, dolgozó emberekkel történt igazságtalanságokat és gondoskodik azok orvoslásáról.

Az ORSZÁG-VILÁG

közgazdasági cikkeiben a kereskedő és iparosvilág érdekeit képviseli és tántoríthatatlanul küzd sérelmeik és a korrupció ellen.

Az ORSZÁG-VILÁG

kéthetenként, kiváló írók tollából, humoreszkeket és hangulatos, rövid irodalmi közleményeket tartalmaz, melyek méltán illeszkednek a nivós, másirányú közlemények keretébe.

Lapunk példányszámonként nem kapható. Előfizethető: Arad, Bulv. Regele Ferdinand. 19. Telefon: 15—25.

Ha az államférfiak a bibliát tanulmányoznák.

Érdekesen ünnepelték most meg Amerikában azt, hogy 300 évvel ezelőtt nyomatták ki az első amerikai bibliát.

Philadelphiában a Baptiste Templeben Daniel A. **Poling** lelkész a szószerkekre lépett hajnali három órakor és elkezdte olvasni a bibliát.

Hetvenkét hívő olvasta fel tovább egymásután a fejezeteket.

Minden hívő tizenöt percen át olvasott s tizenkilencórai szakadatlan olvasás után este tíz óra tájon fejezték be. Ezen a napon egyébként ötvenhétezer amerikai templomban ünnepelte harmincöt felekezet ezt a jubileumot.

Amerikában igen nagy a biblia tisztelete.

Egy hatalmas jótékonyági társaság — az **American Bible Society** — közadakozásból sokmillió dollárt gyűjt össze minden évben, hogy a legkülönbözőbb nyelveken nyomtassa a bibliát s azt olcsón terjessze a világ népei közt. Ez és több hasonló célu amerikai egyesület körülbelül

kétszázmillió példányt hozott már a bibliából forgalomba és ezertizennyolc nyelvre fordította le.

E napon a különböző amerikai rádiótársaságok is a bibliának szenteltek órákat s az egyik előadáson William Lyon **Phelps**, a híres Yale-egyetem nagytekintélyű tanára többek közt a következőket jegyezte meg:

— **Ha mindazok az államférfiak, akik a világ sorsát intézték és azt egyik válságból a másikba döntötték, rendszeresen olvasták volna a bibliát, megszivlelték volna e legbölcsebb könyv tanításait, akkor ma sokkal boldogabb volna az emberiség és sokkal igazságosabb, helyesebb a világ rendje!**

Az ismert legrégebb két biblia egyébként, amelyeket görögül irtak a IV. században, a londoni British Museum-ban látható. Az előbbi a cári könyvtárból vásárolták, ahová a sinaihegyi görög-keleti kolostorból került. Ugyancsak a legrégebbek közé tartozik az a hébernyelvű biblia is, amelyik a pápai könyvtár büszkesége s ugyancsak a IV. században irták.

A biblia — mint az köztudomású — azoknak a szentírásoknak gyűjteménye, melyeket a keresztények a vallás teljes hitelességü okmányainak tekintenek. Ószövetségi és újszövetségi könyveket tartalmaznak. Magyar nyelvre már 1508-tól kezdve lefordították.

A katolikus fordítások közül legkülönb a Káldyé és a protestánsok közül a Károlié, mindkettő a XIV. századból. A katolikus egyház egy időben tiltotta a fordítások ter-

jesztését — mert sok volt a téves, hibás, kétes eredetű s mert sok részletet félreértett a hozzá nem értő közönség —, később azonban csak az e szempontok szerint jogosan kifogásolható fordítások olvasását tiltotta meg.

Bibliaterjesztő társaságok nemcsak Amerikában, de Németországban, Franciaországban és máshol is fejtenek ki működést, főként pedig Angliában a British and Foreign Bible-Society, amelyik hétszáz nyelvre fordította le a bibliát. Angliában és Amerikában nemcsak tudások, de politikusok is sokkal gyakrabban idéznek parlamentben, népgyűléseken a bibliából, mint nálunk.

A legtöbb amerikai és angol szállodában minden szobában ott találja a vendég a telefonkönyvet (Londonban, Newyorkban több kötetet tesz ki) és a — bibliát.

Okmányok

Amit egy ismert magyar politikus megjósolt egy borus délutánon: most kezd valóra válni.

Tizmillió magyar keresi a nagyapját lázasan és izgalommal.

A dolog nem olyan egyszerű, ahogy tervezői elgondolták, a hájszában nemcsak a kivételeknek, a kéteseknek, a különböző szakaszokban körülírtaknak kell résztvenniök.

Ellenkezőleg: Cluj / Central University Library Cluj

ők valóban kivételek, hisz kevesen vannak aránylag.

A tulnyomóan nagy többség az egyszerű, törvényes rendelkezések által el nem ítélt, indokolásban meg nem bélyegzett polgár, aki mégis képtelen tizenhat okmányt felmutatni, ha állásra pályázik vagy állásában megmaradni akar. Mindenki tudja, hogy magyarországi vállalatoknál, közhivatalokban, egyetemi beiratkozóknál ugyanez a jelenség bontakozik ki.

Az élelmes üzleti szellem a határon túl már régen felfedezte a maga konjunkturáját és hirdeti, hogy aki öskeresztény, az készüljön fel annak igazolására, csináltasson fényképmásolatot irataiból, ám a másolat már csak meglevő okmányokról készülhet, viszont a kérdés: a meg nem levő okmányok beszerzése. a szülők keresztleveléé, a nagyszülők házassági bizonyítványáé s

tiz millió magyar polgárnak odaát csak kis töredéke rendezett be eddig odahaza családi okmánytárt, csak kevesek tartják asztalfiókjukban a kor követelményeinek megfelelő leszármazás hiteles igazolványait.

Ezeknek most mind ultra kell kelniök s nagyon szerencsés, aki helyben, egy kis szaladgálással, délelőtti sorbanállással, aránylag csekély költséggel be tudja szerezni, amire szüksége van.

A legtöbb nagyszülő bizony nem volt eléggé előrelátó,

elfelejtette közölni az unokával születésének, házasságkötésének helyét és időpontját. Költöztek is, sokan és sűrűn, elkerültek szülőfalujukból, gyermekeik megint csak tovább huzódtak s mert a családnak nem volt semmi különösebb sajátos története, a hurcolkodásnak nem volt különösebb jelentősége, bizony feledésbe merült, hogy a nagypapa hol talált élettársra, melyik faluból nősült, mikor vált szükségesé, hogy gazdasági, vagy egyéb okokból lakhelyet változtasson. Akinek felmenői kissé vándorabb kedvűek voltak, akinek szülei, vagy nagyszülei korán elhaltak: most itt áll az életbevágóan fontos feladat előtt:

Kikutatni a sárgult okmányokat, kinyomozni az esküvőket, keresztelőket.

Idő és pénz kell hozzá, gyakran nem is szerény mértékben, de meg kell tenni, mert a szigorú törvény kötelez rá. Tíz millió magyar keresi saját hazájában nagyapját, nagyanyját, sürgősen, multhatatlanul . . .

Tavaly ilyenkor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1938 szeptemberében vette át a városi közigazgatás ügyeinek irányítását az a vezetőség, amelynek élén **Vlad Alexandru** tábornok-főpolgármester, dr. **Bejan Romulus** polgármesterhelyettes és **Riscutia Moise** alezredes, alpolgármester állanak. Egy esztendő mulott el azóta, hogy a városi közigazgatás irányítása új kézbe került és most, hogy ennek a működésnek első fejezete lezárult, érdemes közelebbről megvizsgálni az elért eredményeket.

Azzal minden tárgyilagos figyelő tisztában volt, hogy az ügyek irányításának átvételekor vállalt feladatok elvégzéséhez időre s nem utolsó sorban pénzre van szükség.

A torony alatt olyan állapotok vártak teljes átszervezésre, amelyeknek rendezése husz esztendeje várat magára,

az volt a helyzet, hogy Aradért végre tenni kellett valamit, mert a régebbi városvezetőségek nem tehettek semmit ebben az irányban. Kár lenne személyeket vádolni azért, hogy Aradváros fejlesztése szinte teljesen megakadt. Kár lenne, mert tervek bőségesen halmozódtak a régebbi városvezetőségek idején is,

ezek a tervek azonban soha sem valósultak meg.

És, hogy ez így történt, azért nem a személyek felelősek, hanem a politikai rendszer, az örökös változatosság a helyi közigazgatási élet irányítása téréen, egyszóval a folytonos-

ság hiánya. Ugyszólván egyébből sem állott egy-egy városvezetőség ténykedése, mint a tervek összeállításából és kidolgozásából, mire pedig a megszervezésre, az anyagi és erkölcsi feltételek megteremtésére, vagy éppen a kivitelre került volna a sor, az események szele elfujta a városvezetőket. Minden kezdődött azután előlről...

Éppen az **Ország-Világ** volt az, amelynek hasábjain az új városvezetőség hivatalbalépésének első napjától kezdődőleg abban jelölte meg az eredményes munka feltételét, hogy az „igéretnek temetőjét“ ki kell ásni s megvalósítani mindazt, amit husz éven keresztül csak terveztek, megígérték, de az ígéretnek állapotában temettek el ebben a városban. És valóban ez volt az az út, amelyet az új városvezetők választottak, amelyen elindultak és amelyen az első év után tekintélyes távolságot tettek meg. Átszervezték a városi közigazgatás tisztviselőkarát és ezzel teremtették az eredményes munka legfontosabb előfeltételét. A városi közigazgatás minden állásában gondosan megválogatott tisztviselőgárda dolgozik s ennek tagjai nem nélkülözik a kitünőt irányítást sem. A torony alatt most szerencsés összetételben érvényesül a **Vlad** tábornok-főpolgármester által képviselt katonai fegyelem és bajtársiasság szelleme a **Bejan** Romulus dr. polgármesterhelyettes széleskörű és nagy gyakorlati tapasztalatokban bővelkedő közigazgatási képességeivel, valamint szervező erejével. Szerencsésen egészíti ki ezt a városvezetési összhangot **Riscutia** Moise alezredes alpolgármester, aki szintén rendet teremtett a hatáskörébe utalt ügyvitel minden ágazatában.

Valamennyi városi szolgálat munkássága új lendületet vett és új szellem érvényesül az egész vonalon. A műszaki ügyosztályt teljesen átszervezték és a tegnapi eseményteleniségből, a közügyek szempontjából feltétlenül hátrányos állapotból kilendítve, egyik legtevékenyebb városi szolgálatná alakították át. **Leheneanu** Emil szolgálati főnök főmérnök, **Popovici** és **Vlad** mérnökökkel karöltve olyan munkát végez, amelynek eredményei máris mutatkoznak a város külső képén és viszonyain.

A városi közüzemek ügyvitele is rugalmasabbá, a követelmények megfelelőbbé vált. **Tripa** Mihai mérnök közüzemigazgató és **Sincai** Eugen mérnök mindketten régi, kipróbált munkaerők ezen az állomáshelyen, akik azonban az új rendszer mellett sokkal hathatósabban fejthetik ki képességeiket a közüzemek érdekében.

Kitünően működik a város gazdasági ügyosztálya is, a pénzügyi szolgálat pedig valóban példás munkát végzett, amikor nagy körültekintéssel úgy oldotta meg a nagy városfejlesztési tervek keresztülvitelének anyagi feltételeit, hogy a legnagyobb elismerés illeti meg ezért a munkáért. Nem volt könnyű feladat, de olyan szerencsésen oldották

meg, hogy tulzott teherviselési kötelezettségek áthárítása nélkül is sikerült az anyagi feltételek megteremtése.

Azok, akik eleinte zugolódó bírálattal igyekeztek gáncoskodni a tervek keresztülvitelét illetően, ma már elcsendesedtek.

Elnémult a kritizálás, mert egyrészt nyilvánvalóvá vált, hogy a munkálatok elkezdése — amit egyesek a körülmények figyelembevétele nélkül sürgettek állandóan, — már meg is történt, másrészt pedig éppen ezért, mert ezek a munkálatok bebizonyították:

érdemes az áldozat, mert valóban Arad közönségének érdekeit szolgálja.

A tervek megvalósításához természetesen meg kellett találni a jüvedelem fokozásának forrásait. Ezeket a forrásokat a körülményeknek megfelelően ki is kellett használni. Az új bevételi és kiadási tételeket be kellett iktatni a költségvetésbe. Mindezt jóvá kellett hagyni és el kellett készíteni az összes munkálatok részletes tervezetét is, ami szintén nem maradhatott jóváhagyás nélkül.

Mindez megtörtént. Ma már, az egyéves évfordulón, városszerte szorgalmasan dolgoznak a tervek megvalósításán. Városcsarnok épül, megvalósulnak a földalatti illemhelyek, tatarozzák a városházát és a város kulturkincsét, a Közművelődési Palotát, utcákat látnak el városhoz méltó burkolattal és számtalan kisebb-nagyobb egyéb terv kerül tető alá. Ami pedig talán a legfontosabb: új, gyönyörű színház épül rövidesen és ez már nem terv csupán, hanem igenis, megvalósítás küszöbén álló, jóváhagyott új közmunkalehetőség.

Ugy a város felé, mint a tisztviselői kar irányában, a köteleességteljesítés megkövetelése, de ugyanakkor a város részéről nyújtandó maximális teljesítőképesség a jelszó a torony alatt. A közönség ügyeit gyorsan, pontosan és előzékenyen intézik, az ügyvitel tökéletesen működik, bár állandóan alkalmazothíánnyal küzdenek az egyes szolgálátok, mégpedig önhibájukon kívül. Ugyanakkor pedig, amikor a városvezetőség a legtökéletesebb fegyelmet tartja **lefelé**, saját tisztviselői irányában, ez a városvezetőség **fölfelé** is gerincesen viselkedik, védi a közönség és a városi alkalmazotti kar érdekeit és mindent elkövet, hogy a közönség meg legyen elégedve a városi közszolgálattal, aminek elsőrendű feltétele, hogy a tisztviselői kar is megelégedett legyen.

Vlad Alexandru tábornok-főpolgármester munkájában az összes szolgálati főnökök szinte a szolgálati kötelezettségen túl is kiveszik részüket. Az említettek mellett **Lazar Romulus dr.** városi vezértitkár, **Curiaș Ioan** a pénzügyi szolgálat főnöke, **Crașnic Eugen dr.** a közigazgatási ügyosztály vezetője, **dr. Cotioiu Romuald** főorvos, **Regneala kul-**

turtanácsnok, **Popa** Constantin az anyakönyvi szolgálat vezetője, **Ratiu** Alexandru a gazdasági hivatal irányítója és valamennyi vezető állásban lévő tisztviselő éppen úgy, mint a legegyszerűbb városi alkalmazottak, beleilleszkedtek az új munkakütemben, ami a városháza teljesítőképességét fokozta.

A tábornok-főpolgármester az egyéves évforduló alkalmával sem kért egyebet a város közönségétől, mint türelmet.

Türelmet és megértést,

hogy a városvezetőség folytathassa munkásságát, aminek tempóját nemcsak megtartani, de növelni is akarja ez a kitűnő férfi, aki hangsúlyozottan kifejezte, hogy méltó kívánni állásának jellegére: **Vlad** Alexandru tábornok-főpolgármester egyetlen ambíciója, hogy valóban Aradváros első polgára legyen...

Tudjuk, hogy amit **Vlad** Alexandru tábornok-főpolgármester egészen rövid idő alatt tett Aradért, azért nem mindenért jár ki az elismerés, hiszen a polgármesternek az a kötelessége, hogy alkosson és segítsen a város lakosságának jólétén. Leszögezhetjük azonban, hogy a főpolgármester még korántsem fejezte be küldetését, reá még nagy feladatok várnak és a polgárság még sokat remél tőle. Munkaerejének és munkakedvének teljén van, fiatalos lelkesedéssel dolgozik reggeltől fogva hivatalában s felelősségteljes, fontos hivatalos teendői mellett minden nap személyesen is meghallgatja a hozzáforduló polgárok komolyabb természetű panaszait s ha lehet, orvosolja azokat.

Nincs az a polgár, aki előtt zárva maradna a főpolgármester hivatalának ajtaja, ha az segítséget vagy támogatást csak a város első polgárától remélhet.

Akár román, akár magyar, gazdag vagy szegény ember akar beszélni a tábornok-főpolgármesterrel, színe elé jut és indokolt mondanivalója meghallgatásra talál.

Nemesen fogja fel állásának kötelességeit s az a közvetlenség, szívélyes szolgálatkészség és önzetlen jóakarát, amellyel intézi a hozzáforduló emberek ügyes-bajos dolgait, általános népszerűséget és nagyrabecsülést biztosít számára. A város tisztikara is ragaszkodó szeretettel viseltetik **Vlad** Alexandru tábornok-főpolgármester iránt, aki minden igyekezetével — a megengedett kereteken belül — segít sorsukon.

Vlad Alexandru főpolgármesteri tevékenysége mellett intenzív társadalmi munkásságot is vállal magára. A legtöbb kulturális, szociális és karitatív egyesületnek a vezetésében helyet foglal s nem pusztán címeknek tekinti ezeket a tisztségeket, hanem részt kér a munkából is.

Ismételjük, **Vlad** Alexandru tábornok-főpolgármester a szó teljes értelmében első polgára Arad városának.

Az agg író gondolatai a fiatal világról.

A mult év november huszonekettedike óta a londoni Saville-színház társulata minden este eljátszik egy darabot, amelyben jóformán semmi sem történik. A szereplők elmés véleményeket mondanak aktuális kérdésekről, jönnek-mennek s cselekményt villámszerűen sistergő vitatkozások pótolják. A siker hátterében egy arc bontakozik ki; a dus szemöldök árnyékából kivillanó szemek, az ápolt fehér szakáll olyan fiziognómiának az ismertetőjelei, amelyet egyformán jól ismernek világszerte az angol-szász nyelvterületen túl is. Ismerik tréfáit, különckodéseit, sőt mondhatni: ismerik azok dacára is. Neve, nevének három kezdőbetűje fogalom és szimbólum lett.

George Bernard Shaw,

G. B. S. jelenti a válságba jutott európai szellemiség egy magányos, mindvégig győztes őrhelyét — hitet bizonyos belső értékekben, az egyéni gondolkozás meg nem alkuvását.

A közönség, amely minden este megtölti a Saville Theatret, akarata ellenére kénytelen eljátszani a Shaw-darabok publikumának hagyományos szerepét. Nevet és közben bosszankodik.

**Mérges a szerzőre, mert igazat kell neki adnia, midőn
őt, a közönséget kifigurázza.**

Be kell látnia, hogy logikai bakgrásai valójában a legkönnyörtelenebb igazságok, hogy a deszkákra állított, fényszóróval átvilágított hősök sohasem függenek a kothurnustól, amire végelemzésben a véletlen állította őket s hogy amikor nevet azok gyengeségén, voltaképpen véresen komoly ítéletet mond a tömeg és vezetői viszonyának ingatagsága felett.

G. B. S. ezekben a napokban töltötte be nyolcvanharmadik évét. Függetlenül attól, hivi vagyunk-e az ő irányának (aminek létezése ellen ő maga tiltakozik lehangosabban), meg kell állni itt. Meg kell állni annak megcsudálására, hogy

akad ma még egy aggastyánkorban levő ember, akinek szelleme nem kocsonyásodott bele sem a saját egykori fiatalságába, sem a mások kockázatmentes, jól kitaposott öregségébe.

S erre éppen ma nyílik alkalom, amikor Európának életkor szerint fiatalnak vélhető tömegei egymás sarkát taposva menetelnek visszafelé az időben, hogy életre galvanizáljanak elsüllyedt eszményeket. S végül: éppen a legujabb da-

rab nyujt legkedvezőbb alkalmat arra, hogy ezt a jelenséget megfigyeljük. Sokszor halljuk ugyanis, hogy a régi világbeli gondolkozás — vagy röviden „a gondolkozás“ nem képes megérteni az új időket, nem tud abba beleilleszkedni. S nem is ok nélkül. Hiszen

a tekintély feltétlen tiszteletén épülő világrend bizonyos fokig valóban feleslegessé teszi a gondolkozást — s így aki a szabadság szellemi fegyvereivel indul el, hamarosan olyan falakba ütközik, amiken sem átmászni, sem átlátni nem tud.

Shaw dicséretére legyen mondva, hogy felfogása egy cseppet sem merev. Bár mindennel előbb gyanusítható, mint-hogy a totális állameszme hive, mégis egyforma tárgyilagos-sággal nézi a diktátorokat s azt a szükségszerűséget, ami szerepük előfeltételeit megteremtette s nem kevesebb kegyetlenséggel pellengérezi ki a demokrata államok félzségeit.

A FŐHŐS — A NÉPSZÖVETSÉG

Igen, de mit tegyünk akkor, ha egyik irányzat sem tökéletes és egyformán veszélybe sodorják a világot? Erre felel a darab, azaz mutat rá a feleletadás dilemmájára. A darab címe:

Geneva — Genf.

Ezek szerint a Népszövetség volna a főhős. A tartalmat jobban kifejezné ez a cím: „**A Népszövetség, a komolyan venné önmagát**“. Meséje — amennyiben Shaw szuverén drámaalkotási felfogása mellett még szabad ezt a szót használni egy estére, ahol három órán át az égvilágon semmi sem történik — ennyi: a Népszövetségnek van egy elfelejtett hivatala, a **Szellemi Együttműködés Bizottsága**, amit lényegében egy fiatal angol lány, tipikus flapper, ruzsos száju, külvárosi tájszólású fruska vezet. A Bizottság tagjai a Föld legnagyobb szellemóriásai, akiknek nagy része nem is tudja, hogy tag, s nevük csak a levélpapíron szerepel. Ebbe az irodába jön el egymásután három személy — vagyis jelenség, akik panasszal fordulnak a Népszövetséghez, az őket ért sérelem miatt.

Az első a Zsidó, aki Németországból való kivándorlásra kényszerítettek, vagyonát elvitték s ezért vádat emel az állam felelős vezetője, bizonyos Ernest **Battler** ellen.

A második egy „**Ujonnán jött**“ néven szereplő átlagember. Bevádolja országának miniszterelnökét, hogy szétkergette a parlamentet, mert munkaképtelennek bizonyult és magát diktátori hatalommal ruházta fel: mindezt a tétéles törvények ellenére.

A harmadik pedig egy délamerikai hölgy, a Földi Paradicsom köztársaság elnökének özvegye: elmondja, hogy hazájának van a legtökéletesebb demokratikus alkotmánya, amit azonban nem lehet betartani s csak akkor van rend,

ha az elnök tulteszi magát esküjén és saját józan esze szerint kormányoz. Ezt tette a férje is: ellenfelei azonban megölték. Ezzel megindul egy kötelező vérbosszulavina, ha a Népszövetség nem szegi utját a gyilkosok megbüntetésével.

Negyediknek megjelenik egy régimódi, térdnadrágos angol püspök is, aki a kommunizmus terjedését panaszolja fel: szembe találkozik **Posky** népbiztossal, de ennek a panasznak tragikus folytatása lesz: a finomlelkű agg gentleman holtan kerül el, mikor a népbiztos kifejtí nézeteit.

EGYHANGÚAN: — NEM!

A fiatal titkárnő komolyan fogja fel hivatását: elfogató parancsokat küld a diktátorok ellen, akik ime alaposan gyanusíthatók azzal, hogy az általános emberi jogelveken túl tették magukat. A Népszövetség főtítkára és az angol külügyi államtítkár rémulően állapítják meg a következőket:

Japán hadat üzent Oroszországnak, Ausztrália, Új-Zéland és Kanada új, Angliától független japánellenes brit föderációt létesítettek; Délamerikában a tömeg megtámadta a brit képviseltek épületeit és letépte a zászlót; s Jacksonland (képzeletbeli Dominium) elszakadt Angliától. Mindezt pedig a titkárnő idézte fel.

A hágai nemzetközi bíróság pedig már készül megidézni a vádlottakat és tárgyalni az ügyüket.

A bíró — aki a pártatlan, ember- és államfeletti jogot képviseli — minden politikai tekintettől befolyásolatlanul készül tárgyalni az ügyet.

Az angol külügyi államtítkár abban bizik, hogy a dolog zátonyra fog futni és a tárgyaláson nem lesz ott senki. Azonban téved.

Megjelenik **Battler**, megjelenik **Bombardone** (egy másik diktátor) és a népbiztos is. Később váratlanul — valószínűleg, hogy még egy szempontot halljunk a színpadról — berobog a militarizmust szimbolizáló **Flancó de Fortinbras**.

A darab magva az eszmecsere, amiben mindenki kifejtí álláspontját: de csak odáig tudnak elvergődni, hogy

senki sem szeret senkit, senki sem tud mást tenni, mint amit tesz és senki nem hajlandó megérteni a másik álláspontját.

Az angol lány, aki kirobbantotta a válságot s aki az általános megbékélés apostola, dühbe jön, ha a szomszéd londoni városrészt emlegetik, megjelenik egy missziósnővérszerű jelenség, aki a krisztusi emberszeretetet prédikálja s mikor a bíró felteszi, mint általános és mindenre érvényes megoldást, a kérdés: „hajlandók-e a jelenlevők szeretni egymást?” harsogóan egyöntetű „Nem!” a válasz.

Ugy látszik egy pillanatra, hogy a darab itt épp úgy zátonyra került, mint a valóság. A bíró azonban telefonértesítést kap, hogy a föld elpusztulása órák kérdse. Erre min-

denki szétszalad, hogy a maga felfogása szerint készüljön el a világvégére. A bíró és a népszövetségi titkár egyedül maradnak. Kiderül, hogy a hír nem volt igaz. A bíró látva, hogy nem tudnak zöldágra vergődni, ezzel szétugraszottotta őket: de meg van az az elégtétele, hogy a jog és igazság fegyvertelen szolgájának volt elég erkölcsi hatalma, hogy a materiális erőre támaszkodó diktátorok megjelentek itélő, széke előtt.

G. B. S. VÉLEMÉNYEI

Mint látható, az egész darab csak jogcim, hogy G. B. S. elmondhassa véleményeit. S ezeket érdemes meghallgatni. Ha nem is csalhatatlan orákulum — mint olykor a szerző saját szerepét szereti feltüntetni, imádóinak kicsufolására — mégis egy rendkívül okos és nem kevésbé független lelkű ember szavai. Ilyennek meghallgatására pedig meg kell ragadni az alkalmat.

A második felvonásban a bíró és az angol külügyi államtitkár beszélnek az idealizmusról. Az angol diplomatát Sir Orpheus Midlandernek hívják (röviden Sir O.).

Sir O.: Attól tartok, hogy ön egy kicsit idealista.

Bíró: Szükségszerűen. Az Igazság ideál: és én bíró vagyok. Ha szabad kérdezni, ön micsoda?

Sir O.: Ó, én csak egy sokat ráncigált külügyi államtitkár vagyok. Látja, ifju barátom — ha megengedi, hogy így szólítsam —, az Igazság, amint mondja, ideál, még hozzá igen magasztos; de énnékem a Hatalommal kell számolnom; és a Hatalom gyakran ördögien ocsmány dolog. Ha ezek közül a diktátorok közül valamelyik elfogatási parancsot ad ki ön ellen, vagy ki akarja végeztetni, akkor magát elfogják és agyonlövik abban a percben, amikor az ő országuk földjére teszi a lábát. Sőt elfoghatják és megszothetik: gondoljon vissza az Enghieni herceg és Napoleon esetére. De ha ön ad ki elfogatási parancsot ő ellenük, egész Európa kineveti, mert magának nincs hatalma. Éppannyira meddő lesz, mint egy kiközösítési butta.

Bíró: Szeretné, ha kiközösitenék?

Sir O.: A kérdés nem lehet komoly?

Bíró: De igen.

Sir O.: Kedves barátom, ez nem történhetik meg.

Bíró: Bocsánat: megtörténhetik.

Sir O. (makacsul): Bocsánat: nem. Nézze a dolgot gyakorlati szemmel. Először is nem vagyok katolikus. Az anglikán egyház tagja vagyok: a birtokomon levő templom belőlem él. A papnak nincs más társadalmi érintkezési lehetősége, mint velem.

Bíró: De ha ön notórius bünöző, akkor eltilthatja az Úr asztalától.

Sir O.: De én nem vagyok notórius bünös. Ha ilyet tanácsolna, egy hét alatt a bolondok házába csukatnám.

Biró: Hátha a pap vállalná ezt a kockázatot is? ... és így tovább örölnék két malomban, hiába akarva közelebb hozni az elméletet a mindig csak valóságokat látó gyakorlathoz. De ne higyjük, hogy a demokrácia szárazon uszsa meg **G. B. S.** itélődségét. Hallgassuk csak, hogy diskurál a diktátor (**Bombardone**=B) és az „**Ujnonnan jött**“ (=A) néven szereplő angol, nyakas demokrata.

A DIKTÁTOR ÉS A DEMOKRATA BESZÉLGET

0 Az átlagember felháborodik azon, hogy **Bombardone** alsóbb rétegekről beszél.

A.: Kit hiv maga alsóbb rétegnek? Nem tudja, hogy a demokrácia felszámolt mindezzel?

B.: Ellenkezőleg, barátom, a demokrácia adott neki első ízben értelmet. A demokrácia egy mérleg két serpenyőjébe dobott bennünket. **A magáé felment, az enyém le.** Semmi sem fogja a magáét lenyomni, amíg én ülök a másokban. A demokrácia megszabadította magukat a királyoktól és papoktól, birtokostól és kapitalistától. Helyette a személyes érték nehézségi törvényét állította fel. Ez természeti törvény. Nem vághatja le neki a fejét.

A.: A demokrácia levághatja a maga fejét. A brit demokrácia már a magáénál súlyosabb fejeket is levágott.

B.: Soha. A plutokrácia levágta a királyok és püspökök fejét, azért, hogy magamagát emelje fel és kifoszthassa a népet királyok és papok segítségével nélkül, de a nép mindig az ő született vezérét fogja követni. Ha nincs király, nincs pap, sem olyan testület, amit egykori királyok és papok létesítettek, akkor csőcselékuralom van, lincselés, gangszter-törvény: röviden — amerikai demokrácia. Adjon hálát az Istennek, hogy Angliában sohasem ismerték a demokráciát.

ANGLIA LELKÜLETE

S igen időszerű a rövid monológ, amiben **Sir Orpheus**, a szerény és halkszavu diplomata Anglia lelkületéről beszél. **Battler** szemére veti, hogy nem viselkedik államférfihez méltóan. Mire ő azt feleli:

„Nem is tartom magam annak. Ezt a szót alig használjuk Angliában. Én a kabinet tagja és a magam szerény amatőr módján diplomata vagyok. Ha azt kérdezi tőlem, hogy mi történik az angol érdekek komoly veszélyeztetése esetében, akkor azt kéri, keljek át egy patakon, amihez még nem érkeztünk el. Mi sohasem tesszük ezt Angliában. De ha odaérkezünk, akkor átgázolunk, vagy hidat verünk, vagy kiszáritjuk a patakokat. Amikor már meg van, akkor késő gondolkozni rajta. Mi rájöttünk, hogy gondolkozás nélkül is tudunk boldogulni. A gondolkozásnak nagyon kevés haszna van addig, amíg a tényeket nem ismerjük. És a politikai tényeket nem ismerjük, legfeljebb husz év múlva. Néha csak százötven év után. A jelen pillanatban óvakodom lesiklani a tények mezejéről és leülni gondolkozni.

Veszélyes volna. Nem angolhoz illő. Elméletekhez vezet, spekulációkhoz és víziókhoz. Nekünk nincsenek messzeága-zó terveink. **Egyszerűen ragaszkodunk a mi szeretett Brit Birodalmunkhoz és ezért vállalunk minden terhet, amit a Sors ránk mér.** Éppen ezért nagyon kényelmetlenül ére-zénk magunkat, ha bármely hatalom, vagy hatalmak olyan helyzetbe hoznak bennünket, hogy katonailag, vagy főleg természetileg, alárendelt sorba jutnánk. Én figyelmeztetem — én kérem önöket: **ne ijesszenek meg bennünket!** Mi egy egyszerű, jószándéku, de könnyen ijedős nép vagyunk. **És ha ránk ijesztettek, akkor mindenre képesek vagyunk, még olyasmire is, amit később magunk is megbánunk.** Ne kergessenek bennünket ebbe az irányba, hagyjanak meg olyanoknak, amilyenek vagyunk.“

S mindennek a végén ott van a bíró keserű megállapi-tása: **emberileg véve mindegyik jelenlevő jószándéku egyén: semmi ok nincs rá, hogy ne lehessenek megértő szomszédok és barátok.** A baj az, hogy mihelyt a külpolitika jön szóba, egyik sem akar engedni és nem érti meg a másikat. Ezer szükséges tennivaló volna minden országban: mindez elhalasztódik, mert a külpolitikai beállitottság nem engedi. „**Reménytelenek vagytok. Feladlak benneteket. Az ember, mint politikai lény megbukott. A teremtő erőnek, ami őt létrehozta, valami hasznosabbra kell irányulnia a jövőben.**“

S ha így látjuk, akkor valóban nincs más kiút, mint várni a megváltó üstököst, ami kozmikus tragédia formájá-ban oldja meg összes kérdéseinket.

— **MÉLY GYASZ** érte a közelmúltban az aradi görög-keleti román egyházmegye püspökét, dr. **Magier Andreit.** Az egyházfő édesanyja elhunyt és fia, a nagy tudású, nagy-képességű lelkipásztor gyászában őszinte részvéttel oszto-zott az egyházmegye román hívőtáborán kívül a társada-lom osztatlan egysége is. **Magier Andrei** dr. püspök olyan megbecsülést, hivatali tisztségével járó tiszteleten kívül olyan őszinte rokonszenvet szerzett személyének az egész ország területén, hogy őt, aki hiveinek melegszívü vigasz-talója, a gyász eset alkalmából meghatóan nagy mértékben kereste fel a részvét megnyilatkozása.

Mint a harang nyelv nélkül

olyan a gyáros, vállalkozó, kereskedő, iparos reklám nélkül. Új vevőket ma már csak szabadtéri reklám által szerezhet, mert bármilyen jó árut tart vagy készít, nem tudja értékesíteni, ha nem propagálja. Az **ORSZÁG-VILAG „AGGE“ REKLAMOSZTÁLYA** elősegíti igyekezetét és készséggel bocsátja rendelkezésére tapasztalatait. Tegyen kísérletet!

Bulv. Regele Ferdinand 19.

Telefon 15—25.

Nyílt levél

a Telefon-Társaság panaszkönyvébe

A távbeszélőszolgálat igénybevétele ma már nem fényűzés, hanem — elsősorban a gazdasági életben és különösen ennek bizonyos vonatkozásaiban — elsőrendű fontosságú szükséglet. Nem új megállapítás ez, hanem elvitathatatlan tény és mindenki hajlandó is feltételezni, hogy ez a tény a távbeszélő szolgálat terén valóban érvényesül is, különösen amióta magánkézbe került Romániában a telefonhálózat hasznosítása.

Valóban, a **Telefon-Társaság** sok vonatkozásban érvényesíti is ezt az elvet, sőt szinte tulzásba viszi az ennek felismerésével járó következményeket — mindaddig, amíg a saját érdekeiről van szó. A díjszabásmegállapításnál és a közönség kiszolgálásánál feltétlenül érezhető, hogy a feleknek elsőrendű szükségletet hasznosító vállalattal van dolguk, nem beszélve arról, hogy az előfizetési díjak fizetésénél olyan szigorú rendszer uralkodik, ami más kereskedelmi vállalkozásnál nem tapasztalható. Legutóbb például bejárta az egész ország napisajtóját egy érdekes bírói döntés, amelyet azért kellett az érdekelteknek provokálnia, mert

a Társaság szinte statáriális uton jár el ügyfeleivel és minden vitát megkerülve, minden kifogást figyelmen kívül hagyva, ha a számla kikézbekészítésétől számított záros határidőn belül nem történik meg az esedékes, helyesebben a követelt összeg kifizetése,

minden további nélkül kikapcsolják a hálózatból a késedelmes előfizetőt.

Mindez talán rendjén is lenne, ha más vonatkozásban nem hanyagolná el ugyanezeket az elveket a **Telefon-Társaság**. Így például

a maga részéről nem mindenkor tartja be szigorú fizetési rendszerét,

ami — tekintve az üzleti adottságokat, — teljesen indokolatlan.

Az újságolvasó közönségnek például egészen biztosan feltűnt, mennyire visszafejlődött az utóbbi időben a távbeszélő szolgálat népszerűsítésének sajtópropagandája.

Nem is olyan régen, abban az időben, amikor az országban — Bucureștin kívül — Aradon elsőnek vezették be a távbeszélő szolgálat önműködő rendszerét, oldalas hirdetések, valóban amerikai tempót mutató népszerűsítési hadjárat reklámjai jelentek meg az ország újságjainak oldalain. Később, amint az ország többi városaiban is sor ke-

rült az önműködő központok felszerelésére, fokozatosan, de **egyre feltűnőbben csökkent a sajtópropaganda.** Városról városa kisebbedtek a hirdetések, úgy terjedelemben, mint jelentőségben, míg végre legutóbb, amikor Brassóban szerelték fel az automata-központot, már csak egészen kis laphirdetések hívták fel az ujtásra a közönség figyelmét.

Többek kívánságára megérdeklődtük: mi az oka ennek a leépített propagandának. kiderült, hogy egyszerűen **a Telefon-Társaság szigorú fizetési elvének elhanyagolása vezetett a hirdetések összezsugorodásához.**

Kiderült, hogy a társaság több esetben elhanyagolta a hirdetések ellenértékének korrekt kiegyenlítését, mire azután az erdélyi lapok is kevesebb előzékenységgel bocsájtották rendelkezésre hasábjukat.

Talán az egész országban sehol nem szolgálták ki a „**Telefon-Társaságot** olyan lelkiismeretesen és annyira a célnak megfelelően, mint éppen Aradon — meg is volt a várakozáson felüli eredménye, — mégis

itt tapasztalták legelőször, mennyire más nézeteket vall ez a nagyvállalat akkor, amikor neki kell fizetnie szemben azzal a helyzettel, amikor neki kell bevételeznie.

Nos, ez a oka a **Telefon-Társaság** hirdetési kampányában mutatkozó visszafejlődésének. Tudomásunkra jutott a következő figyelemreméltó „konfliktus”, amelynek érdekessége, hogy a **Telefon-Társaság**, mint adós szembe került önmagával, mint hitelezővel.

Egy népszerűsítéssel foglalkozó vállalat követelése kiegyenlítetlen maradt a **Telefon-Társaság** részéről. Kitérőt keresett, huzta-halasztotta a fizetést, egyezkedni próbált, de amikor a hitelező közölte, hogy kiadásainak és üzleti érdekeinek számbavételével nem mondhat le a már eredetileg is méltányosan megállapított összegekről, egyszerűen mellékvágányra igyekeztek terelni az ügyet. Erre az érdekelt cég pert indított, ami azóta is húzódik. A napokban azután a cégtulajdonosnak az az ötlete támadt, hogy

természetben egyenlített ki a Társasággal a kifizetetlen számlát.

Mint a telefonszolgálat régi előfizetője közölte a telefonigazgatósággal, hogy előfizetői díjának összegét minden hónapban írják javára. Minden esetre számított arra, hogy visszautasítás esetén a Társaság is ugyanolyan eljárásra kényszerül, mint ő maga, vagyis perelnie kell követelését. Hiszen a közelmúltban hangzott el bírói ítélet arról, hogy telefont nem kapcsolhat ki önhatalmulag a Társaság.

Tévedett. Mert bírói ítélet ide, elvi jelentőség oda, a **Telefon-Társaság**, mint birtokon belüli fél, egyszerűen máról-holnapra kikapcsolta régi előfizetőjének készülékét, bár ez az előfizető ugyanakkor közel 15.000 lelt követel végzett

szolgálataiért. Mivel pedig a vállalat tulajdonosa tisztában volt azzal, hogy irodája nem maradhat telefon nélkül, még rövid időre sem, nem pedig addig, amíg sikerül esetleg bírói határozatot szereznie a Társaság eljárásának jogosságáról, egyszerűen kifizette a távbeszélődíjat és tudomásul vette, hogy míg neki magának perelnie kell követeléseit, a **Telefon-Társaság** a maga követelésének érvényesítésére úgy jár el, ahogyan akar.

Minden esetre úgy érezzük, nem szolgálja a Társaság érdekeit az ilyen természetű eljárás, hiszen a kereskedelmi életben soha sem voltak eredményesek az ilyen módszerek. Kár a telefont úgy kezelni, mint az olyan közszükségleti cikket, amelyre mindenkinek szüksége van és amelynek egyedárusága korlátlan lehetőségeket biztosít. Viszont, ha a tényleges helyzet mégis csak ez, akkor talán illetékes helyen hathatós intézkedéseket hozhatnának a telefon közszükségleti jellegének minden vonalon való érvényesítésére. De ennek akkor is érvényesnek kell lennie, ha a Társaság terhére rendelkezik . . .

Nem lehet elhallgatni . . .

Ahhoz, hogy az állam gépezetének kerekei zökkenésmentesen forogjanak, nem csak a különböző Közigazgatási feladatok elvégzése szükséges, de az is, hogy ezek a feladatok mindenkor körültekintéssel, a körülményekre való tekintettel végeztesse el. Legjobb példa erre az állam pénzügyi szolgálata. Itt, ennél a fontos államgépezeti szervnél például, bármennyire is elsőrendű fontosságú a közjövedelmek erélyes és rendszeres behajtása, mégsem lehet szó tüzel-vassal történő inkasszóról, hiszen ezer körülmény, ezer szempont adódhatik, amelyek ha közvetlenül az adófizető érdekeit szolgálják is, közvetett vonatkozásban kétségtelenül szervesen kapcsolódnak a közérdekhez. Ezt a szempontot a jelenlegi kormányzat mindenkor szem előtt is tartja és megnyugvással állapítható meg, hogy Aradon az itteni pénzügyigazgatóság vezetésében maradéktalanul érvényesül ez a kormányzati elv.

Ha valaha, ugy jelen körülmények között vitathatatlanul fokozott mértékben mutatkozik annak a szükséglete, hogy a közterhekből származó állami jövedelem teljes egészében befolyjék az állampénztárba. Ezzel tisztában van az ország valamennyi polgára. Mindenki tudja, hogy

saját érdekeinek keretül szolgáló közösségi érdekek a

kötelezettségek teljesítését kívánja,

azonban éppen adott viszonyok mellett a rendesnél is több esetben mutatkozik a megértés és az ügyvitelben annyira szükséges rugékonyság nélkülözhetetlen voltát. **Galin** pénzügyigazgató, az aradi behajtási pénzügyi szolgálat főnöke,

aki aránylag rövid ideje mőküdik a városban, olyan megértő és előzékeny közhivatalnoknak bizonyult, annyira készséggel áll mindenki rendelkezésére, hogy Aradon már mindenki ismeri, mégpedig a lehető legelőnyösebben, akinek valamilyen komolyabb elintézni valója volt az utóbbi időben a pénzügyigazgatóságon. Természetes, hogy a pénzügyigazgató legfontosabb kötelessége az állami bevételek ütemének meggyorsítása. Természetes, hogy a behajtási pénzügyigazgatóság elsődrendű feladata az inkasszó szorgalmazása. Azonban a módszerek megválogatása, a közönség iránt tanusított előzékeny magatartás és az megokolt kívánságok teljesítése olyan légkört teremtett ennél a szolgálatnál, amelyről csak a legnagyobb elismeréssel és meglelégedéssel beszélnek a városban.

Nem fontos, de érdekes . . .

Érdekes levél érkezett Aradra egy ittélő uriasszonyhoz Sao-Paoloban élő rokonaitól. Az uriasszony testvérnővérenek leánya már hosszabb ideje kikerült Budapestről Braziliába, ahol Sao-Paoloban helyezkedett el férjével együtt, majd édesanyját is kivitte magával. A több mint egymillió lakóst számláló nagy délamerikai városban jömenetliü dancingjuk van a Dos Gusmoes uton és a volt budapesti kereskedő délamerikai szórakozóhelyén sűrűn fordulnak meg az óvilágból kikerülő magyarországiak, romániaiak és általában mindazok, akik Európának ebből a részéből hajóznak át új hazát keresni. Átlagban havonként érkeznek a levelek és a legutóbb az aradi uriasszony braziliai rokonai megemlítették, hogy

megismerkedtek az Aradról Délamerikába költözött Stern testvérekkel,

akik ugylátszik — a levélből ítélve — új hazájukban is rövidesen közismertekké váltak és akikről igen szivélyes hangon emlékezett meg a levélíró. Most azután újabb érdekes részletet közöl a saopaoloi uriasszony az aradi Stern-fivérek ottani elhelyezkedéséről és egzisztenciateremtéséről. A levél szószerint a következőket tartalmazza:

„A Stern-fiuk itt vannak, már betársultak és ki is társultak egy gyárból. Ugyanis itt mindenki tudta, hogy gazdag emberek, tehát körülvették őket, mint darazsak a mézet, de azt hiszem hamar keresztülláttak az embereken . . .“

Ugylátszik a világ nagyon is egyforma, Délamerikában is általában olyanok az emberek, mint másutt. Az aradi Stern Péter és Pálnak vigyáznia kell, ha nem akarja, hogy „baráti alapon“ kiforgassák vagyonából, de ugylátszik a két aradi sportembernek érzéke van a „játékszabályok“ iránt és vigyáznak mindketten, nehogy „szabálytalan fogást“ al-

kalmazzanak ellenük. Aki pedig vigyázni tud magára és arra, amit már megszerzett, az egészen bizonyosan nem építi az érdekbarátság futóhomokjára jövődő egzisztenciáját.

Megemliti még különben a saopaoi levél, hogy „van itt valami Weisz nevü ember is, szintén aradi, a Stern fiukkal érkezett és állítólag szintén nagyon gazdag. Most hozatja ki a családját, ami vagyonba kerül, mert nagyon megnehezítették a kijövetelt.“

Amint ebből is látható, az aradiak hamar megtalálják egymást, még ha olyan távoli kapcsolatok is füznek valakit Aradhoz, mint a saopaoi dancing csak rokonság révén „aradi“ tulajdonosait...

Polgári kincsek vándorutja a lakásból a régiségkereskedőhöz — és tovább.

(Temesvár.) Amióta a városban és a vidéken ezer és ezer háztartást szüntettek meg, vagy szoritottak a legszűkebb keretek közé — például az augusztusi költözködési negyedben is — ezek a nagy változások általános változások szerint

az antik butorok, képek, szőnyegek és ezüstitárgyak piacán is olyan eltolódásokat idéztek elő, mint amilyenek a polgári lakásberendezések körül keletkeztek. Ezt a nézetet látszólag alátámasztotta az is, hogy a régiségek hiveinek száma különösen a 16—17 év előtti nagy konjunktura óta emelkedett lényegesen és így szinte magától értetődőnek tartották, hogy a háztartásleépítések és idegenbe-költözködések következtében

a régidégek is olyan tömegesen cseréltek gazdát, hogy a vevők „tetszés szerinti“ áron vásárolhatnak...

A RÉGI ZENÉLŐÓRA

Az Ország-Világ munkatársa sorra járta a régiségkereskedőket és a kapott felvilágosítások határozottan meglepők, mert számos vonatkozásban, főleg az antik butorokra, ellentmondanak a kialakult magánvélemények. A Mária Terézia korabeli ülőbutorgarnitúrákból, tabernákulomokból, empire-szekreterekből, reneszánsz menyasszonyi ládákból, barokk garderober-szekrényekből például

egyáltalában nem jelentkezik magánkézből kínálat, úgy hogy ezekben hiány van. Ilyeneket azonban sem az aradi, sem a kolozsvári, sem a nagyváradi mükereskedésekben látni nem lehet. Ennek következtében pillanatnyilag inkább csak a biedermeier-vitrinek, fiókos szekrények, asztalok és könyvszekrények a forgalom tárgyai. Bukarestben állítólag

a fafaragásos barokk és reneszánsz-szobrok iránt van érdeklődés, de

a legkedveltebb antik cikk ma is az üvegburába helyezett nagyon öreg, de pontosan járó zenélő óra,

amelynek édes muzsikáját a vevők áhitattal hallgatják...

Az antik butorok forgalmára vonatkozóan kérdést intéztünk egy ismert régiségkereskedőhöz, aki a következőket mondotta:

— Azok közül, akik idegenbe vagy más városba költöztek, szinte elenyésző számban kínáltak régi butort eladásra, mert ugyyszólván valamennyien kommersz-butorral rendelkeztek. A nagy lakásból kisebbbe költözők pedig, amennyiben egyáltalában volt antik butoruk, meg akarják azt tartani mindaddig, amíg a végső szükség nem kényszeríti őket az eladásra.

Tuikínálatról vagy az antik butorok áreséséről annál kevésbé lehet szó, mert a kedvezőbb anyagi körülmények közé jutottak máris intenzíven érdeklődnek az antik butor iránt,

de a különösen szép darabokat Bukarest is használhatja. Ezenkívül ujabban egyre többen akarnak antik butort is részletre vásárolni. Ez a megállapítás főleg fiatal házásokra vonatkozik. Abban az esetben pedig ha a vásárolni akarók nem tudják a kért árat megfizetni, antik butor-imitációt (stil-butort) rendelnek meg, amelynek forgalma az utóbbi időben lényegesen emelkedett, még pedig annak a révén is, hogy az elköltözők és a háztartásleépítők legnagyobb része erre a típusra próbál vevőt találni.

AZ ANTIK KÉPEK

Más oldalról is megerősítették előttünk, hogy az antik utánzatu és polgári butorokban a kínálat dominál, ami pedig az antik képeket illeti, erről a következő érdekes felvilágosítást kaptuk:

— Értékes antik képek eladása céljából kevesen keresték fel eddig a régiségüzleteket, mert függetlenül attól, hogy

a régiségeket változatlanul értékállóknak tekinti mindenki, a régi mesterek kiváló képei tulnyomóan olyanok tulajdonában vannak, akiknek nincsen szükségük a kép ellenértékére.

Erősen csökkentik azonban a régi képeknek magánkézből való kínálatát a behozatali nehézségek is, ami egyben meg is akadályozza a belföldön lévő régi képek árának esését.

Ha akad magánkézből külföldi eredetű képkinálat, leginkább kiváló magyar festők alkotásaiból adódik.

— A modern képek piacán azonban már egészen más a helyzet. Az ismert művészek képeiből sokkal több kerül magánkézből piacra, mint eddig bármikor, igazolásul an-

nak, hogy a háztartásleépítők, amikor még módjuk volt hozzá,

képek vásárlásával igyekeztek a művészetet támogatni.

Lakásberendezésük értékesítése során kitünő mesterek képeitől kénytelenek megválni, ami művészeink szempontjából csöppet sem örvendetes áralakulást: olcsóbbodást eredményez. Kivételek azonban a beérkezett nagybányai mesterek: **Réthy, Thorma, Mikola, Ziffer, Börcsök stb.** — akiknek remekei állandó áremelkedést mutatnak. — A vevők különben, arra való hivatkozással, hogy

„az új típusu lakásokban úgy sincs elég fal a képekhez“,

lehetőleg minél olcsóbban szeretnének vásárolni.

— Egy cseppet sem tekintjük azonban biztató jelnek — folytatta informátorunk —, hogy az utóbbi években megritkultak a kiállítások, amelyek egy időben igen nagy látogatottságnak örvendtek. Ez magában véve még nem jelentett gyűjtést, de ezekből az érdeklődőkből alakult ki az a csoport, amely képekkel, szobrokkal, porcellánokkal, antik butorokkal, szép perzsákkal óhajtotta diszíteni lakását. A diszítés pedig később — gyűjtéssé avanszált, ami ellensúlyozhatja azt, hogy a régi gyűjtők egyelőre csak stokkjuk megtartására és nem gyarapítására törekszenek.

SZÖNYEG, PORCELLÁN, EZÜST

A békebeli elsőrendű perzsából a múlt évben nagy kínálat jelentkezett, amely azonban felszivódott. Ezért

az elsőrendű perzsa ára is stabil,

annál is inkább, mert a magas vámok és egyéb nehézségek miatt nincsen behozatal, úgy hogy magánkézből, már csak erre való tekintettel is, kevesebb elsőrendű perzsát adnak el, mint amennyit el lehetne helyezni a hadiiparba sodródott, kitünően prosperáló vállalatok és intézmények nagyjövedelmű vezetőinél. A tehetős középosztály csoportja inkább a hazai perzsát vásárolja, amelynek az ára a munkabér, illetve az előállítási költségek növekedése folytán emelkedő. Akik háztartásunkat leépítették, kizárólag elhasznált másodrendű perzsát adtak el.

Az antik porcellánfélék közül leginkább a vázákat, vitrinekbe való csészéket veszik. A porcellánfigurák, csoportok, különböző készletek „elhanyagoltak“. A nagyobb és drága tárgyakat legtöbb vevő ugyanis nem tudja megfizetni,

sőt apróbb vitrintárgyak iránt a gyűjtők érdeklődése is csökkent, mert ezeknek a tárgyaknak a kiválogatásához nemcsak pénz, hanem —

abszolút lelki nyugalom is szükséges.

Éppen ezért a régi porcellánfélék piacán a kínálat tulnyomó és mivel ez a helyzet már nem egészen ujkeletű, az árak körülbelül egy év előtt estek.

Ellentétes hírek voltak a régi ezüstitárgyakról is. Megállapítottuk, hogy a valóban szép antik ezüstre most is lenne elég vevő, annál kevesebb ezidőszerint az eladó. A lépitők már régen tuladtak rajta, az elköltözők pedig várnak, mert azt remélik, hogy magukkal vihetik kedvenc ezüst tárgyaikat. Egyelőre tehát az antik ezüst tárgyak ára emelkedő, mert az ugynevezett használati cikkek: ezüsttálak, kannák, szelencék iránt erősen érdeklődik a vásárlóképes közönség.

Bukarestben állítólag két aukció rendezését is tervezik a szezomban. Ez máris élénken foglalkoztatja a fővárosi régiségkereskedőket, mert meggyőződésük, hogy ez lényegesen megváltoztatja a régiségpiacot.

Uj vevőket, eladókat, érdeklődőket hozhat, azonban irányítólag szabályozhatja az árakat, ami a régiségeket kedvelő közönség tájékozódását is megkönnyítheti.

Az árdrágítási versenyben vezetnek a gyógyszerárugyarak

Amikor ismét megindult a szörnyű gépezet, amelynek háboru a neve, a katonai természetű intézkedésekkel párhuzamosan gazdasági rendszabályokat léptettek életbe az egész világon. Ma már mindenütt tisztában vannak azzal, hogy a háboru nem csak a fegyverek küzdelmét jelenti, sőt elsősorban a gazdasági erők felkészültségét igényli. A gazdasági természetű intézkedések között pedig első helyen állott az árdrágítók elleni drákói rendszabályok nyilvánossághozatala, mert így akarták megértetni a zavarosban halászni akaró nyereszkezőkkel, hogy a közösség kárára történő minden ilyen irányú kísérletet lehetetlenné tesznek.

Ilyen intézkedéseket hoztak nyilvánosságra Romániában is, azonban csak úgy, mint külföldön, belső vonatkozásban is mutatkoznak a drágulás jelei. Mégpedig nem az általános helyzetből adódó, elkerülhetetlen áremelkedésekről beszélünk, hanem az üzérkedés jellegével megmutakozó árfelhajtásról, a vásárlóközönség, tehát az ország gazdasági életének megadóztatásáról, ami megengedhetetlen,

ami ellen minden erélyes rendszabály indokolt.

Németországban például bizonyos esetekben halálbüntetést alkalmaznak az árüzérek ellen, fegyház és vagyonekobzással egyenlő büntetés sújtja másutt a hadinyereszkezők élősdicsoportját, miért tünnék éppen Romániában azt, hogy az erélyes rendeletek ellenére is megtörténjék az érvágás a közönségen?

Számos vonatkozásban, elsősorban a közszükségleti cikkek piacán érezhető az a drágulási hullám, amelyről bátran megállapíthatjuk, hogy indokolatlan. Először is, országun-

kat még nem érinti közvetlenül a nemzetközi háborus konfliktus, behozatalunk nem szenved az események következtében, tehát még ezen a téren sem lenne indokolt az árak drágítása, hát még a belföldi termelvények tekintetében. Am többről van itt szó, mint néhány leies árszínvonal hullámvásról, amit így vagy úgy meg lehetne magyarázni.

Itt az árak mesterséges és valóban üldözendő felszórólása történt, ami ellen kereskedő társadalom éppen úgy tiltakozik, mint a fogyasztóközönség.

- Máról holnapra felszöktek a közszükségleti cikkek árai, a közönség kénytelen igényeit lecsökkenteni, a vásárlások nehezkesebbé válnak és egyre nagyobb számban adódnak olyan vállalatok, amelyek azt tartják üzletnek, amit nem kötöttek meg, azt tartják vagyonnak, ami árut nem adtak el.

Példaképpen felhozhatjuk a gyógyszeráru piacot, ahol nyomban a nemzetközi események elindulása után egyrészt az árak emelése, másrészt a fizetési feltételek megszigorítása, végül pedig az árukészletekkel való „takarékoskodás”. A gyógyszeráru általában készpénzcikk, hosszú hitel ezen a téren nem igen létezik. Ennek ellenére máról holnapra megdrágultak az árak, bár semmiféle közteheremelés nem volt, mint ahogy más körülmény sem tette még látszatra sem indokolttá ezt az eljárást. Emellett pedig a gyógyszerárugyarak, a nagyvállalatok bevezették a szigorú készpénzfizetés rendszerét, mondhatnánk, hogy a „hoci-nesse” üzleti elv alapjaira helyezkedtek. Végül egyes cikkek szállítása már az első napokban fennakadt, ami nagy gondot okozott a gyógytáraknak.

Hogy megmaradjunk a gyógyszerpiac példájánál, rá kell mutatnunk arra, hogy például adott esetben hiába lépne fel a hatóságok a gyógyszertárak ellen, ez a fellépés mit sem használna. Nem az okozat büntetendő, hanem az ok, nem a viszonteladó üldözendő, ha árdragítás történik, hanem a forrás, a vállalkozó. Áll ez a megállapítás a kereskedelmi élet minden vonalán és megmutatja az irányt, hogy hol kell megfogni az árdragítás óriáskigyójának mérget tartalmazó fejét. Csakis a nagyvállalatok, a termelők szigorú ellenőrzése akadályozhatja meg az „elővigyázati” intézkedéseknek a közönségre és az egész ország gazdasági életére káros befolyását

B É L Y E G Z Ó K E T

olcsón, jól és
azonnal készít

Stampa

bélyegzőgyár, Arad,
Str. Eminescu 12.

**Egy lapra fizessen elő
de az az egy – jó legyen**

A lecsapolt mocsár

Irtják a mocsarat, az álhirlapírók toloncházba kerülnek. De ez álhirlapíróknak valódi társaik is voltak; valódi hírlapok valódi szerkesztői segédkeztek nekik. Minek a nagyképüsködés? Eddig is tudta mindenki. Csak senki sem szólt. Mert az **autós zsarolók** serege olyan páncélt szerzett, mely megoltalmazta őket a támadástól. Hisz ők voltak az új erkölcs hirdetői, ők voltak a vezércikkírók, ők voltak a külpolitikusok és humoristák; ők voltak az „Erger“ s ők voltak a „Berger“. Leveleztek egymással, irták a „humort“ minden hétfőn reggel s irták a nyugtákat éjjel-nappal. A nyugta s a cikk között sokszor volt némi összefüggés. A megirt nyugta s a meg nem irt cikk között.

Tudta ezt mindenki erről a két nyilas szerkesztőről. Nem újdonság ez a toloncházban a rendőrbíró előtt. Tudták az újságírók, tudták a vállalatok, tudták az éjszakai alvilág alakjai, tudták a főpincérek és chorus-girlek. Egy chorus-girl már egy esztendeje széltében-hosszában mesélte a városban, hogy a nyilas szerkesztő egyszerűen eldobja a váltópénzt, mert csak bankjegyet hajlandó zsebében tartani. Undorral szórta el uton-utfélen az ezüstpénzt, mint fölösleges terhet. Néki csak a bankjegyek imponáltak. Ilyen nagy ur volt. Nyilas szerkesztő volt. Nyilas nyugta- és cikkíró volt. Ült a kávéházban, írta a nyugtákat, mint valódi szerkesztő és társa, az álhirlapíró ment inkasszálni a piros autón, melyen kétoldalt lengedeztek a nyilaskeresztes lofogók.

Tehették, hiszen az új világ szivárványába kapaszkodtak. Térdig jártak a harmatban, az új hajnalhasadásban, a virradatban, sőt virradásban.

Még a minisztert is megtévesztették. Volt egy miniszter, aki „szünni nem akaró lelkesedés közepette“ hirdette naivul az egyikről a „zsufolásig megtöltött nagyteremben“: „**Mindenben osztom . . . barátom radikális nemzeti felfogását. Szükség van nemzeti radikalizmusra és szükség van ezt a radikalizmust kifejező újságokra.**“

„**. . . barátom velünk együtt szigorú szemmértéket tart az új társadalmi berendezkedés előkészítésében.**“

Nos, most aztán kiderült, hogy a nyilas főszerkesztő ur valóban **szigorú szemmértéket tartott**. Széges szemmel ügyelt a vállalatokra, a nyugtakönyvekre, a piros automobillra. Ügyelt a nyilas zászlókra, hogy szépen lengjenek, amikor a gépkocsi nagyot mordulva megtorpan a vállalatok kapujában.

Valóban **dinamikusan és radikálisan** képviselte az „esz-

mét". Radikálisan és dinamikusan küldözte a nyugtákat, radikálisan telefonált, dinamikusan levelezett.

Készítették az „uj társadalmi berendezkedést". Alig néhány hónapja az egyik harsogva követelte az újságírók jobboldali szervezetében a numerus nullust.

Tehették, hiszen ők voltak a megbízhatók, az igaz magyarok, a meg nem alkuvó keresztények, az új világ prófétái. Csak szólniok kellett, máris szerkesztők, főszerkesztők és felelős szerkesztők lehettek. Miért ne? Hiszen az „uj világ" fuvoláit fujták, dinamikusan és radikálisan.

Holott valóban nem érdekelte őket még ez az „uj világ" se. Mit csináltak volna, ha az átkos kapitalista rend helyébe valóban a sorsközösség lépett volna? Ki fizette volna a nyugtákat? A zászló melléklete volt a nyugtának. Csak azért kellett nekik a zászló, hogy a nyugtára minél több-jegyü számot irhassanak. Néhány hónapja a nyilas lapban még „biciklis küldöncök"-ről irtak nagy megvetéssel. Nem csoda, hogy lenézték a biciklit, hiszen nekik autós küldönceik voltak. Az autó is csak melléklete volt a nyugtának, a piros autó, mely pöfögve járt cégről cégre, gyárról gyárra.

Pöfögött a piros autó s pöfögtek a zöld cikkek. Ez a típus mindig fölfedezi azt a politikai irányzatot, hol a leg-célszerűbben lehet pöfögni. Ez a típus baloldali lenne, ha az volna célszerűbb, boldali volna, csak jobban jövedelmezzen. Szívesen lenne ő elvtárs is, polgártárs is, néptárs is, nemzettestvér is. De minthogy most a „dinamika" van divatban, dinamikus lett. Nem „világnézeti" kérdés tehát ez az ügy. Az emberi tisztesség, vagy ha úgy tetszik az emberi hitványság kérdése ez. Egyik se monopóliuma egyik oldalnak sem. De ami az egész ügyben az elszomorító, az hogy amit mindenki tudott, senki se merte kimondani. Korunk saját-sága, hogy hovatova a becstelenség hangosabb mer lenni, mint a becsület. A becsület elfödözi arcát, hallgat, nem szól. Ugyis hiába, hasztalan a tiltakozás, a hangos becstelenség erősebb, mint a néma becsület. Minek szólni? A végén a panaszkodóról sütik ki, hogy — rágalmaz. Ki merne manapság ilyen kalandba bocsátkozni? A purifikáló zsványokat nem merte purifikálni senki.

Ez az újabb leleplezés legyen tanulság mindenkinek. Végre emelje föl fejét a becsület is, végre szólaljon meg bátran a tisztesség is.

Legyen vége a zsaroló hadjáratnak, legyen bátorsága az erénynek is.

Mert ne higgyék, hogy miután e néhány álhirlapírót s e két valódi nyilas szerkesztőt evakuálták, most már le van csapva a mocsár.

Tessék a becsület fogalmát elválasztani a jelszavak-

tól. Ne tessék azt vélni, hogy aki dinamikusan dübörög, az máris gáncstalan és feddhetetlen. Ne csak a jelszavakat nézzék, hanem vizsgálják meg az embert is, tetteit és multját, életét és egyenességét (vagy görbeségét?). Mert amíg ez meg nem történik, mindaddig a hamisság görbe utakon nagy barátokat és magas pódiumot szerezhet, ahonnan itélkezni fog elevenek és holtak fölött. Amíg az embert meg nem vizsgálják a jelszavaival együtt, mindaddig a hamis lovagok is aprópénzre válthatják föl a jelszavakat. Vagy inkább bankjegyre? Az aprópénz ugyanis ezeknek nem kellő, fölösleges teher. Nézzék meg tehát a jelszavakhoz mellékelt nyugtakönyveket is, nézzék meg, hogy **ki az**, aki beszél, nehogy szüntelenül ki legyenek szolgáltatva a divatos jelszavakkal fölvertezett, tehát sérthetetlen és gáncstalan „szerkesztők“-nek azok, akik semmiféle jelszóra nem tudnak hivatkozni, csak munkás életükre, tisztességükre és szorongatott becsületükre.

A repülés

ma már nem fényezés, nem csak kiváltságosak számára fenntartott közlekedési lehetőség, mert egyre szélesebb rétegek veszik és vehetik igénybe ezt a korszerű járművet. Romániában is az állandó fejlődés jegyében áll a légiforgalom és

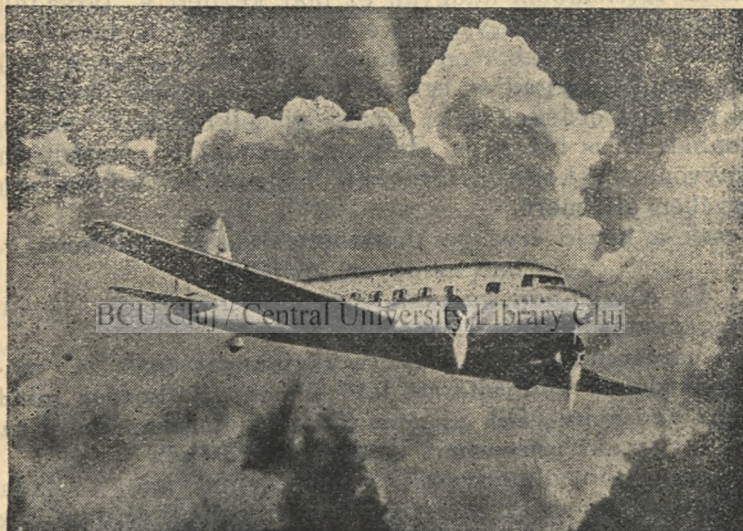
mi voltunk az elsők, akik szóvátették, hogy behatóbb népszerűsítéssel tovább fokozható az utasszállító légi-forgalom.

Ez a figyelmeztetés, amelyet az önzetlen jóakarát diktált, meghallgatásra talált, a **LARES** légiforgalmi vállalat, amelynek megbízható, pompás gépei a repülőjáratokon szolgálatot teljesítenek, igyekszik általánosabbá tenni a repülőgépek utas-közlekedése iránti érdeklődést és kétségtelen, hogy ez a fokozott propaganda eredményre is vezet.

Senkinek sem kell különösebb magyarázat annak megértéséhez, hogy mit jelent kényelem és gyorsaság szempontjából a repülés. Nem szükséges annak fejtegetése, hogy milyen előnyt jelent különösen a kereskedelmi életben, ha valaki Aradon repülőgépre ül és a leggyorsabb vonatközlekedésnél is sokkal gyorsabban Bucureştibe repülhet, ahonnan például azonnal távbeszélő összeköttetésbe léphet aradi cégével, amelynek ügyeit így jóformán csak percekre kénytelen szem elől téveszteni. Nincs törődöttség, nem jelent fáradalmat az utazás. Ugyyszólván egyetlen, nagyobb sétáról van szó és Bucureştibe érkezve, frissen, pihenten intézheti el az üzletember ügyeit, hogy azután ugyanolyan gyorsan térhessen vissza Aradra. Bucureştibe utazni — kényelmes,

kellemes légi séta ma már csupán, amitől nincs miért idegenkedni, hiszen a **LARES** légiforgalmi vállalat vonalain közlekedő gépek megbízhatóságára mi sem jellemzőbb, mint a balesetek szinte teljes hiánya. Biztonság tekintetében ezek a hatalmas gépmadarak a vasúttal vetekednek, pontosságban pedig tultesznek minden más közlekedési lehetőségen.

A repülés fejlődésének minden vívmánya rendelkezésre áll a romániai utasszállító forgalomban. A gépek vezetőfülkéje valóságos tudományos műhely, tele a legcsodálatosabb precíziós műszerekkel, készülékekkel, a gép vezetői pedig kipróbált, nagy gyakorlattal és tudással rendelkező

pilóták. A gépek éjszakai repülésre is berendezett vezető-készülékein kívül különleges és a kiinduló illetve érkező állomásról irányított rádióhullám-irányítási rendszer is azt a célt szolgálja, hogy a levegőt járó gép minden véletlentől függetlenül, tökéletes biztonságban tehesse meg útját.

Ami a légiforgalom aradi ügyeinek intézését illeti, ebben a tekintetben is, mint a **LARES** belső és külső szolgálatainál mindenütt a legnagyobb figyelmet és körültekintést tapasztalhatjuk. Luca Vladimir, a **LARES** aradi kirendeltségének vezetője, nagy gondddal fáradozik azon, hogy a légi közlekedést igénybe venni szándékozó aradi közönség állandó, pontos tájékoztatásban részesüljön a repülő összeköttetés minden vonatkozását illetően és hogy a repülőgépek utasai abban az udvarias és előzékeny bánásmódban részesüljenek, ami a **LARES** szolgálataira általában jellemző.

Olcsó bevezetési hitelt kell nyújtani a városképzési szempontból tatar- ozásba kényszerített háztulaj- donosoknak.

A huszadik század kétségtelenül a közösségérzet ki-
fejlődésének, bizonyos vonatkozásokban ennek az érzésnek
mesterséges, sőt néha erőszakolt kifejlesztésének jegyében
áll. Az individualizmus, az egyéni érdekek korlátlan ér-
vényesülésének korszaka ugylátszik lejárt, legalábbis ab-
ban az értelemben, ahogyan ez már kezdett a társadalom
fejlődésének kárára válni. Kétségtelen, hogy a század sok,
forrongó korszakából megszülető elképzelése, megnyilatko-
zása majd lehangol és egészségesen kiegyensúlyozódik az
individuális érdekek és a közösségi célkitűzések mérlege,
azonban az is bizonyos, hogy a társadalom fejlődésének
irányvonala a kollektív érdekek fokozódó érvényesülésének
jegyében áll, mert

**csak a közjé érvényesülése biztosíthatja általánosság-
ban az egyén jólétét is.**

Ez a szempont minden vonatkozásban, így a városi
közigazgatások terén is megnyilvánul.

**A városrendészet, a községi közigazgatásnak a ma-
gánérdekek vadhajtásait letörő megnyilatkozása mind
általánosabbá válik és nem tud tárgyilagosan itélni az,
aki félreismeri ennek jelentőségét.**

A legnagyobb világvárosok vezetőségeinek nagy feladatai
elsősorban ebben az irányban csoportosulnak és nem is kell
külföldre mennünk, hogy meggyőződjünk erről. București-
ben házsorok, háztömbök tűnnek el a városfejlesztés ut-
ját. A városképzés fejlődését egyengető csákányok csa-
pásai alatt ósdi házsorok tűnnek el, hogy új, szép és a vá-
ros érdekeinek szemelött tartásával épült háztömböknek
adjanak helyet.

Erdély városaiban is érvényesül természetesen a város-
rendészet elve és ez a községi közigazgatásokat arra kész-
teti, hogy talán szokatlan eréllyel, talán rendkívüli megter-
helést jelentő közterhekkel és talán pillanatnyilag felesle-
gesnek tűnő áldozatosság megkövetelésével szőljon bele a
magánérdekek megnyilatkozásába. Rendeletek, városi hatá-
rozatok jelennek meg egyre-másra és példaképpen csak a
város járdahálózatának feljavítására irányuló városvezetőségi
törekvést említjük. Itt, ebben a városban, ahol bizony
már hosszú évek óta nem történt érdemleges intézkedés a
városfejlesztés érdekében, bizony

rengeteg tennivalója és rendeznivalója van a községi közigazgatásnak,

ami nemcsak munkát, de rengeteg költséget is jelent. Legutóbb említette az **Ország-Világ**, hogy városszerte megindult a munka: épületeket tataroznak, javítják, ujitják az uttesteket, új utburkolatot fektetnek le az uccákban és új épületek kerülnek tető alá — a városrendezés terveinek alapján. Mindez pedig nagy befektetéseket igényel, sok kiadásal jár, mégpedig a város polgárságának hasznára. Mert a városrendezésre felhasznált adópénzek nem kerülnek pánccsaszekrénybe, vagy bankletétként a séfbe.

Az a pénz, amit így felhasználnak a gazdasági élet természetes körforgása révén, visszakerül a város kereskedelméhez és iparához, hozzájárul ahhoz, hogy itt, ebben a városban a vásárlóképes dolgozó réteg valóban felvevőképesse is legyen.

Mert az Aradon kifizetett vételárak, munkabérek, dologi kiadások nem kerülnek el innen, Arad gazdasági életét élénkitik.

Viszont ennek az erőteljes munkateljesítménynek más oldala is van. A városvezetőség még az általánosabbá tett és növelt községi közterhek emelkedő bevétele árán sem tudja maradéktalanul fedezni a fokozott kiadásokat és így más vonatkozásban is kénytelen áthárítani a terhek egy részét. Eppen a már említett járdaeépítési munkatervnél mutatkozik meg legszembetűnőbb módon ez a rendes községi közteherviselésen felüli áthárítás, amikor is a városvezetőség adott esetben fenntartja magának a jogot, hogy a fontosabb uccák járdahálózatának kibővítésére kötelezheti a háztulajdonosokat.

Talán nem is szükséges magyarázat ahhoz, hogy ez a kötelezettség végeredményében nem csak az egész város érdekeit szolgálja, de különlegesen előnyére válik az illető ucca ingatlantulajdonosainak. A jólgondozott járdákkal rendelkező uccákban nagyobb az építkezési kedv, jobb az ingatlanárak, kedvezőbb feltételek mellett adhatók ki a lakások és üzlethelyiségek — mindezek olyan szempontok, amelyek magukbavéve is döntőjelentőségűek, bár nem egyedülvalók, mert hasonló okokat még felsorakoztathatnánk.

Ám, amikor mindezeknek a szempontoknak feltétlen helyességét elismerjük, meg kell állapítanunk, hogy **megértjük, amikor bizonyos nehézségek mutatkoznak a tervek gyakorlati keresztülvitelében.**

Nem élünk olyan időket, amikor az az egyszerű tény, hogy valaki háztulajdonos, feltétlen jólétet és fokozható áldozatkészséget jelent. Rengeteg teher, rengeteg gond jár ma az ingatlanbirtoklással és bizony a háztulajdonosok még ha tudják is, hogy végeredményében elsőrendű érdekeiket

szolgálják az intézkedések, kénytelenek megkísérelni a kitérést a rájukháruló különleges terhek viselése elől.

Ezen pedig segíteni kell, mert a városvezetőség nem állhat harcban a talán egyik legfontosabb városi polgárréteggel, a háztulajdonosokkal. Meg kell találni a módot az érdekek és a teherviselőképesség arányának összegyűjtésére és ennek egyetlen módja, hogy

az állam siessen a városok segítségére.

Meg kell szervezni a városi érdekeket szolgáló beruházásokat lehetővé tevő kölcsönfolyósítás rendszerét, ami megoldaná a problémákat és egészséges körfogást biztosítana. Amint a kormány ingyen munkaeszközök kiosztásával segítette az iparos-osztály segítségére, úgy kellene megvalósítania a háztulajdonosok helyzetét megkönnyítő kölcsönfolyósítását is.

Olcsó hitellel valóban fellendíthetnék a házakkal kapcsolatos beruházásokat, aminek üdvös következményeit nem szükséges külön ecsetelni.

Idegenforgalmi szempontból, közegészségügyi vonatkozásban, városfejlődés tekintetében egyaránt nagyhorderejű ez a terv, amelyet most bocsájt utjára az **Ország-Világ**, abban a reményben, hogy megértésre és támogatásra talál. Az ország háztulajdonostársadalmának annyi tekintélyes képviselője foglal helyet a törvényhozásban — így például Aradról dr. **Demian Aurel**, az aradi háztulajdonos érdekképviselő elnöke és az országos háztulajdonos szövetség egyik tevékeny irányítója —, hogy a terv megvalósítása érdekében a legilletékesebb helyen kezdhetnék meg a népszerűsítést. Ez minden esetre hasznosabb, közérdeket szolgálóbb lehetőség, mint a helyi közigazgatásokkal folyó, talán érthető, de semmi esetre sem a kollektív szempontokat és érdekeket szolgáló, áldatlan huza-vona...

Kabátokat, kosztüimöket legújabb divat szerint készít

MEZEI

nőiszabó, Bul. Reg. Ferdinand No. 19. Lutheránus templommal szemben.

Játszanak bizalommal a Loteria de Stat

Colectura Oficiala-nál

Főelárusítóhely: Cluj, Regina Maria No. 46.

Arad: I. OLARIU, Str. Bratianu 3.

Egy lapra fizessen elő,

de az az egy - jó legyen!

Orvosi kritika a kritikátlan

szépségápolásról

(Kolozsvár.) Érdekes beszélgetést folytatott az **Ország-Világ** munkatársa egy közismert kolozsvári kozmetikus-szakorvossal az orvosi kritika nélküli szépségápolás egészségi ártalmáról. Többek között a következőket mondta:

A kozmetikus beavatkozások és kezelések kiterjednek a test minden részére, de főleg a bőr szépítését célozzák. A bőrt azonban nem szabad úgy elképzelni, hogy egyszerűen zsák módjára körülveszi a testet. A szervezet érzékeny és szövetvényes nyrok-, ér- és ideghálózata

szorosan összefüzi a bőrt és a test minden egyes részét és szervét.

Ha a szervezet és a bőr funkciói között, melyeknek egyikét-másikat a tudomány még nem ismeri pontosan, zavar áll be, betegséget jelent.

Sokszor egy egészen kicsiny, jelentéktelennek látszó kozmetikai beavatkozás az arcbőrön, ha az nem szakszerűen és az élettani és higiéniai ismeretek figyelembevételével történik, károsodást jelenthet az egyénnek.

Egy pattanás helytelen, nem elég tisztasággal történt kinyomása

fertőzést okozhat az arcon és orbánchoz, általános vérméregzéshez és halálhoz is vezethet.

A különböző fertőző betegségek kiütései, igen gyakran vérhaj különböző stádiumának tünetei a bőrön mutatkoznak. A vérhaj elsődleges fekélyét vagy az arcon mutatkozó papulás kiütéseket a nem orvosilag gondolkozó kozmetikus ártalmatlan szépséghibáknak nézi és csak fedő krémekkel és puderekkel igyekszik palástolni,

igy aztán helyrehozhatatlan károkat okozhat.

A beteg így elmulaszthatja azt az időpontot, amikor a szakorvos, előnyös stádiumban felismerve a fertőzést, aránylag rövidebb idő alatt elvégezhetné a gyógyítás felelősségteljes munkáját. Továbbá ezzel a tudatlan, palástoló eljárással a beteg környezetét és számos fertőzésnek teszi ki.

A kozmetikus kezelés tárgyát képezi néha a **kopaszodás**, melyet néha lappangó és ki nem kezelt vérhaj okoz. Ilyen esetben is felbecsülhetetlen a kár, amit a betegség alapját fel nem ismerő, tudatlan kozmetikus okoz. Ugyanez az eset áll fenn, midőn az arcon **komoly gombás bőrmegbetegedést** vélnek ártatlan szépséghibának és vonnak el a szakértő bőrorvos kezelése elől.

A szépítőszerek, a krémek, a puderek és a ruzsok kellő

orvosi iskolázottság nélkül alkalmazva, szintén betegséget okozhatnak. Az arckrémek néha hosszas állás folytán bomlottak lehetnek és így bőrgyulladást és makacs ekcémát okozhatnak. A tisztátalan pamaccsal végzett puder is fertőzheti az arcbőrt és okozhat nehezen gyógyuló pattanásokat.

Rossz szokás, hogy a hölgyek egymás szépitőszereit használják.

Az ártalmatlanabb eseteket leszámítva, többször előfordult, hogy

a kölcsönadott ruzsrudacska vérbajos fertőzést okozott.

A modern bőrgyógyászat ismer bizonyos egyéni érzékenységet egyes szerekkel szemben. Ha nem orvosilag gondoló egyén ilyen esetben félreismeri a helyzetet, **makacs, évekig tartó bőrbántalmak** származhatnak bizonyos körülmények között ártalmatlan szépitőszerek alkalmazásából. Közismert a **higanyos** arckrémek ilyen tulajdonsága, de a bizmutos, kénes, szalicilos kozmetikumok is okozhatnak ilyen bőrbántalmakat.

Az ugynevezett belső elválasztó mirigyek működési zavara vagy teljes kiesése sokszor komoly kozmetikai elváltozásokat okoz, például makacs pattanásokat az arcon, arcvörösséget, vagy a bőr nagyfoku szárazságát.

Ezeket a bántalmakat csakis a szakszerű orvosi gondoskodás tudja megfelelő mirigykivonatok adagolásával megszüntetni.

Napjainkban a kozmetika hatalmas fejlettsége ellenére is előfordul, hogy kuruzslók szemölcsöket és anyajegyeket sósavval vagy más maró savval sorasztanak el és okoznak helyrehozhatatlan hegeket ezzel a rég idejétmúlt kezeléssel. A szőrtelenítő eljárások, például a forró gyantával való kezelés, szintén okozhatnak hegeket és fokozhatják a szőrszálak növeését és megerősödését.

Előfordult már, hogy a kellő szakszerűség híjával hirtelen huzamosabb ideig végzett **mesterséges fénykezelés** az egész testbőr gyulladását és hetekig tartó lázas megbetegedést okozott, miközben kihullott az egész hajzat, sőt a szemöldök és szempillaszőrök is.

Hogy a veszélytelennek vélt kvarcolás mennyire nem avatatlan kezébe való,

arra újabb francia tudományos kutatások világítanak rá. Ezek szerint a bőrnek éveken át tulzásba vitt kvarcolása a bőrben olyan anyagokat termel, amelyeket

a rákos képletek szoktak előállítani.

Közelfekvő tehát a gondolat, hogy az orvosi kritika nélküli szertelen kvarcolások a bőrt rákos elfajulása hajlamosítják.

Háziasszonyok, ha találkoznak . . .

A korszellem leépitte a cselédet és beállította a bejárónőt.

(Nagyvárad.) Néhány hét előtt „egy állásnélküli háztartásbeli alkalmazott“ levelét közölte az **Ország-Világ** a „cselédkérdésről“, amiről az utóbbi időben sok szó esik. Ez a levél rámutatott arra, hogy nem lehet arról beszélni, mintha kevés lenne a háztartásbeli alkalmazott, mert

nem a háztartásbeli alkalmazottakban van hiány, hanem ellenkezőleg: munkaadók hiányoznak.

És ez a megállapítás valóban helytálló, mert a gazdasági körülmények, az élet általános új elrendeződése valóban érdekes fordulatot adott a cselédkérdésnek, ami pedig, főképpen a nagy háboru előtti időkben, de még azután is, égető problémája volt a polgári háztartásoknak. Nem egyszerű dolog megfelelő cselédet szerezni, hiszen a cseléd a családban foglal helyet és hozzá olyan helyzetet, ami nem egyszerű beilleszkedés kérdése, hanem sok szempont összejátszásának kérdése. Háziasszonyok találkozásánál kedvenc téma volt a „cselédkérdés“ megbeszélése, sok panasszal, ami az otthoni veszekedések, surlódások kivételének tekinthető.

Azzal azonban, hogy egyre jobban elszaporodnak a kislakások, a kétszobás otthonok, hogy egyre több a dolgozó nő és bizony a családszaporulat sem az, mint régen volt, hát valahogy a cselédkérdés sem az az általános, nagy probléma már a háztartásban, mint azelőtt.

Hol vannak már a négy, öt, hat gyermekes családok, a négyszobás lakások, a bonyolult háztartások, amelyek a középosztályhoz tartozó nők legfőbb elfoglaltságát jelentették?

A középosztály asszonyai ma már egyre gyakrabban mondanak bucsut a konyhának és a háztartási gondoknak, állást vállalnak, sőt legtöbbször úgy mennek férzhez, hogy megtartják már lánykorukban elfoglalt hivatalukat. Természetesen ez „átrétegezte“ a háztartás fogalmát is, az étkezés kérdése is teljesen új megoldási lehetőségek felé orientálódott. Nem véletlen, hogy mennyire elszaporodtak a kifőzések, az olcsó polgári vendéglők, rengeteg a hideg ételeket árusító bodega, mert a háztartásnak talán legfontosabb része, a főzés, kivált a családi otthonok legtöbbszörének hatásköréből. A tisztviselőcsaládok, ahol férj és feleség is hivatali elfoglaltságban dolgozik, hozatják a kosztot, egyre elterjedtebbé lesznek a hideg vacsorák, a kétszobás lakások rendbentartása sem igényel már teljes és külön munkakerőt, úgy hogy

cselédre, a régi értelemben egyre kevésbé van szükség.

Hozzájárul ehhez, hogy a cselédek száma is csökken.
A gyáarak, iparvállalatok nagyszámu munkaerőt vonnak

el

és valahogy inkább vállalkoznak az ilyentermészetű munkára a dolgozó nők, mint a háztartásban való foglalkoztatásra. Ennek egyik magyarázata az, hogy ott, ahol még szükség van cselédre, ez a foglalkoztatottság fokozott munkateljesítményt igényel. Mig azelőtt egy háztartás — elsősorban arról beszélünk, ahol még ma is foglalkoztatnak háztartásbelieket, tehát a nagyháztartásokról — szakácsnőt és vagy mindenest, vagy szobalányt foglalkoztatott, most csak egy háztartásbelit tartanak, de az azután legyen valóban mindenest. Fialat legyen, hosszú bizonyítványokkal, süssön és főzzön tökéletesen, vasaljon és mosson és mosogasson. Mindennek ellenében a rossz gazdasági viszonyok következtében csak aránylag alacsony bért fizetnek, általában pedig az a jelszó, hogy a gazdasági válság miatt redukálni kell a háztartási kiadásokat és igényeket.

Természetesen az új helyzet új viszonyokat is termel ki és a legjellemzőbb, hogy mennyire

általánossá lett a bejárónő rendszer.

Ennek az alkalmaztatási viszonyoknak kétségtelenül számos előnye van, így többek között, hogy az alkalmazott esetleg más munkát is végezhet, ami olcsóbbá teszi munkaerejét, mert több helyről összeszedett kevesebb jövedelem többre megy, mint az egy helyen való alkalmaztatás ellenszolgáltatása. Ezenkívül a bejárónő maga is élhet önálló családi életet és nem kell beilleszkednie a háztartásbeliek egy idegen család keretébe.

Viszont hátrányai is vannak a bejárónő-rendszernek. Éppen azokon a helyeken, ahol elsősorban jön számításba a bejárónő alkalmaztatása, adódnak olyan követelmények, amelyeket ilyenmódon nem lehet kielégíteni. Így este, amikor az irodától fáradt feleség hazatér, már rendszerint nem áll rendelkezésre a bejárónő, úgy hogy a házimunkából is kijut a tisztviselőnek. Másik vonatkozása a dolognak, hogy a nappal hivatalban elfoglalt házastársak, mint általában mindenki, este élnek társadalmi életüket. Vendégek jönnek és ilyenkor bizony adódik házimunka, amit szintén a tisztviselő-háziasszony kénytelen elvégezni. Vagy másik szempont, hogy este, ha a férj és feleség elmenne hazulról, nincs kire hagyni a gyereket, vagy gyerekeket...

Dehát ezek mind olyan szempontok, amikkel ki kell békülni, mert a jelenlegi háztartási viszonyokat az életköriülmények alakították ki, amikkel viszont nem lehet vitázni. Így van megszünőben a cselédtartás intézményének régi formája, hogy korszerűbb, bizonyos tekintetben jobb, de sok vonatkozásban bizony a régi értelemben vett kényelem fogalmát felszámoló bejárónő-rendszernek adjon helyet.

Ország - Világ

(ERDÉLYI ÉLET)

GELLER ÖDÖN

társadalmi, művészeti és irodalmi országos riportlapja.

(Bejegyezve: Trib. Arad, Secția III-a Con.
Dos. Nr. Pres. 8./1938/2.)

Lapunk kizárólag előfizetés útján kapható.

Előfizetés egy evre: pénzügyintézeteknek, vállalatoknak, nagykereskedőknek, kávéházaknak és külföldre 1200, magánosoknak 1000, köztisztviselőknek és nyugdíjasoknak 600 lei. Hirdetési árszabályzatunk a sajtó és propagandaügyi alminisztérium hirdetési igazgatósága által van megállapítva.

ARDEALI SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: ARAD,

Bulevardul Regele Ferdinand 19. Telefon: 15—25.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 4—6-ig.

Nyomda: „Phönix“, Arad, Piața Plevnei 2. Telefon: 16—39.

Pénztelvételekre — pecsettel ellátott hivatalos nyugta ellenében — csak fényképes igazolvány-nyomokkal rendelkező kiadóhivatali megbízottak vannak feljogosítva!

Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha lapársaink átveszik eredeti cikkeinket, de csakis lapunk vagy cikkíróink megnevezésével!

— ÉJJEL-NAPPAL szívesen dolgozunk a közönségért, — dolgozzék a közönség is velünk. Minden közérdekű közleménynek helyet adunk, — minden igaz sort továbbítunk. Ne sajnálja senki a idejét: önmagának és embertársainak használ, ha nem hallgatja el mondanivalóját! Az „Ország-Világ“ huszonnyolc év óta tántorithatatlanul állja a helyét, — mindig és mindenütt a közönségért a közönséggel!

— „PHÖNIX“-NYOMDA, Arad, Piața Plevnei Nr. 2. Telefon 16—39. Ajánlkozik mindenféle könyvnyomdai uton előállitható munka izléses és pontos elkészítésére a legrövidebb időn belül, versenyképes árákért. Könyvek, folyóiratok, ujságok, hivatalos, iskolai és egyházi nyomtatványok, árjegyzékek, falragaszok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, gyászlapok, ipari, kereskedelmi, gazdasági és pénzügyintézeti nyomtatványok, körlevelek, üzleti értesítések, borítékok, levélpapírok, számla- és megrendelőkönyvek, felszólító levelek, levelezőlapok készítése bármely szöveggel a legizlésesebb kiállításban. Kérjen árajánlatot!

Közeledik a III-ik osztály húzása

Loteria de Stat

1939

15

Szeptember

Loteria de Stat

Ne felejtsek el! Ujítsák meg sorsjegyeiket

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanok

GOLDSTEIN LAJOS

mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújt kosztüm és kabátujdonságokban, selyem és mosóáruban.

Str. Bratianu 2.

HIRLAP

a legelterjedtebb magyar
kisebbségpolitikai napilap

A R A D

Str. Mețianu 1. —

Magyar elterjedtségénél fogva a legeredményesebb hirdetési organum.

Ardeal legfrisebb hircit közli az 52 éves

Aradi Közlöny

Fizessen elő az

ARADI-KÖZLÖNY-re

Hirdessen az

ARADI-KÖZLÖNY-ben

Tip. „Phönix“, Arad.